

ЩОДО КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ВИМОГ ДО ПРОФЕСІЇ «КОСМЕТОЛОГ»

Артем Іванович САДОВЕНКО,

*заступник начальника першого оперативного
відділу оперативного управління ГУ ДФС у
Запорізькій області,
loukik77_@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-7965-8320>*

Сьогодні в Україні, як і в усьому світі, стрімко розвивається ринок косметологічних послуг. Однак і досі відсутнє належне правове регулювання ринку косметологічних послуг. Так, законодавство, що регламентує порядок надання косметологічних послуг в Україні, було затверджено ще у 1982 році [1]. Воно передбачає надання лікувально-діагностичних, консультативних послуг з питань захворювань шкіри та косметичних дефектів шкіри лікарем дерматовенерологом косметологічного кабінету і надання косметичних процедур лише медичною сестрою, яка має спеціальну підготовку з проведення косметичних процедур, перелік яких чітко визначений у Наказі [1]. Тобто діяльність інших осіб сьогодні на ринку косметологічних послуг є незаконною.

Акцентуємо увагу також і на те, що діяльність з надання косметологічних послуг, яка здійснюється суб'єктами, що провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню не підлягає ліцензуванню, а відтак не потребує у них спеціальної освіти.

Автори статті «Моніторинг ринку праці в галузі практичної косметології в Україні» провели інтерв'ювання понад 200 співробітників косметологічних закладів різних регіонів України і дослідним шляхом установили, що сьогодні в галузі косметології працюють усі охочі незалежно від профільної освіти. 38% респондентів мають медичну освіту (15% з них закінчили вищі медичні установи). 19% респондентів мають фармацевтичну освіту і кваліфікацію провізора загального профілю або провізора-косметолога. Решта – 37,5% респондентів – закінчили технічні, економічні, педагогічні, авіаційні, автодорожні, інженерно-будівельні, фізкультурні та інші заклади вищої освіти і після отримання основної професії вирішили (з різних причин як особистого, так і професійного характеру) зайнятися практичною косметологією, закінчивши відповідні курси. 5,5% респондентів працюють у косметологічних закладах після закінчення середньої школи, пройшовши підготовку на курсах з косметології [2, с. 49]. Очевидно, що подібна різноманітність освітнього рівня співробітників косметологічних закладів негативно позначається на їх професіоналізмі і кваліфікації. Саме брак кваліфікованого персоналу є однією з основних проблем у сфері косметології в Україні. Це пов'язано з відсутністю єдиних державних освітніх стандартів підготовки кадрів для цієї сфери, що є наслідком відсутності законодавчої бази, яка регламентує діяльність косметологічних закладів.

Варто зауважити, що згідно з Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.03.2002 № 117 [3] серед професіоналів в області косметології професія «косметолог» відсутня. «Косметолог» вживається лише у словосполученні з «провізором». Нормативно закріплена така професія як «провізор-косметолог». Водночас відповідно до класифікатора професій ДК 003:2005 [4] в Україні є така професія, як «косметик» (№ 5141.2), що означає фахівець, який займається штучним доданням краси особі, тілу, підтриманням їх здорового стану, свіжості.

Сьогодні в косметологічних закладах працюють фахівці різних кваліфікаційних і освітніх рівнів, які зазвичай пройшли додаткове навчання на короткострокових курсах з косметології. Закінчивши такі курси навчання особа отримує професію, що є нелегітимною на державному рівні. Це пов'язано з тим, що в різних сертифікатах, дипломах, посвідченнях, виданих після проходження такого навчання, зазначаються професії, яких немає у Класифікаторі професій України [4].

Враховуючи те, що для надання косметологічних послуг потрібні різні знання щодо дії біологічних речовин і правильне визначення спектру косметологічних процедур, залежно від стану здоров'я особи, особливих показників стану шкіри тощо логічним видається висновок, що косметологічні послуги та допомогу населенню може надавати «провізор-косметолог», як особа, яка має диплом державного зразка, та термін освіти не менше 5 років, котра розуміє яким чином може вплинути той чи інший препарат на індивідуальні характеристики зовнішності та здоров'я особи. Що стосується косметика (тобто особи, яка закінчила недовготривалі курси, що мають комерційну основу), то слід підтримати наукову точку зору, що така особа не вправі надавати косметологічні послуги та косметологічну допомогу населенню [5, с. 107].

Як слушно зазначає І. В. Чеховська, обов'язковою вимогою до осіб, які надають косметологічні послуги в Україні має бути наявність спеціальної освіти і ліцензії на конкретний вид косметологічних послуг. Крім того, за порушення законодавства щодо надання косметологічних послуг вчена справедливо пропонує передбачити конкретні санкції [5, с. 110].

Виходячи з наведеного, вважаємо за доцільне внести зміни у Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.03.2002 № 117, передбачивши професію косметолог і розробивши відповідні кваліфікаційні вимоги до професії. Перспективним напрямом дослідження вбачається розробка ліцензійних вимог до суб'єктів-надавачів косметологічних послуг в Україні, а також єдиних державних освітніх стандартів підготовки кадрів для косметологічної сфери.

Список використаних джерел:

1. О мерах по улучшению косметологической помощи населению: Приказ Министерства здравоохранения СССР от 28.12.1982 № 1290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1290400-82>

2. Кран О.С., Посилкіна О.В., Башура О.Г., Пересадько І.Г. Моніторинг ринку праці в галузі практичної косметології в Україні. *Управління, економіка та забезпечення якості в фармації*. № 3 (5). 2009. С. 49–57.

3. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. ВИПУСК 78 Охорона здоров'я. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02>

4. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003: 2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/vb375609-05>

5. Чеховська І.В., Білоусюк В.В. Правове регулювання ринку косметологічних послуг: порівняльно-правовий аналіз. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2019. Вип. 15. С. 101–111.